

NEMIS TILINI O'RGANISHDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH

Arziqulov Javohir Bohodir o'g'li 2402-guruh

SamDChTI Roman-German tillari fakulteti

2-bosqich 2402 guruh talabasi

Ilmiy rahbar Zarrinaxon Alixonovna

SamDCHTI Roman-german fakulteti

katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada nemis tilini o'rganishda sun'iy intellekt asosidagi platformalarning ahamiyati, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni hamda samaradorligi tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy AI texnologiyalarining til o'rganuvchilarning tinglab tushunish, yozish, o'qish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi imkoniyatlari yoritiladi. Tadqiqot davomida ChatGPT, Duolingo, Google Translate kabi platformalarning ta'limdagi afzalliklari va kamchiliklari ko'rib chiqilgan. Maqolada sun'iy intellektning nemis tili ta'limida individual yondashuvni shakllantirishdagi o'rni ham tahlil etiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, nemis tili, AI platformalari, raqamli ta'lim, ChatGPT, til o'rganish, innovatsion texnologiyalar.

Аннотация: В данной статье анализируется значение использования платформ, основанных на искусственном интеллекте, при изучении немецкого языка, а также их роль и эффективность в образовательном процессе. Освещаются возможности таких технологий, как ChatGPT, Duolingo, DeepL и других AI-платформ в развитии языковых навыков обучающихся. В статье

также рассматриваются преимущества, недостатки и перспективы использования искусственного интеллекта в обучении немецкому языку.

Ключевые слова: искусственный интеллект, немецкий язык, AI-технологии, цифровое образование, ChatGPT, Duolingo, изучение языка, инновационные технологии, интерактивное обучение, переводческие платформы.

Annotation: This article analyzes the importance of using artificial intelligence-based platforms in learning the German language, as well as their role and effectiveness in the educational process. The study highlights the opportunities provided by technologies such as ChatGPT, Duolingo, DeepL, and other AI tools in developing students' language skills. The article also examines the advantages, disadvantages, and future prospects of artificial intelligence in German language education.

Keywords: artificial intelligence, German language, AI technologies, digital education, ChatGPT, Duolingo, language learning, innovative technologies, interactive learning, translation platforms.

Bugungi globallashuv jarayonida xorijiy tillarni o'rganish har bir davlatning ta'lim siyosatidagi ustuvor yo'nalishlardan biriga aylanmoqda. Xususan, nemis tili xalqaro ilm-fan, texnologiya, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida muhim o'rin egallagan tillardan biri hisoblanadi. Germaniya dunyoning rivojlangan davlatlaridan biri bo'lgani sababli ushbu tilni o'rganishga bo'lgan ehtiyoj yildan-yilga ortib bormoqda. O'zbekiston ta'lim tizimida ham nemis tilini o'qitishga katta e'tibor qaratilib, maktablar, akademik litseylar, oliy ta'lim muassasalari hamda til markazlarida ushbu tilni o'rganish uchun keng imkoniyatlar yaratilmoqda.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi innovatsion yondashuvlarni olib kirib, o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt (Artificial Intelligence — AI) texnologiyalarining paydo bo'lishi xorijiy tillarni o'qitish metodikasida katta o'zgarishlarga sabab bo'ldi. Sun'iy intellekt inson tafakkuriga xos bo'lgan ayrim jarayonlarni kompyuter orqali amalga oshirish imkonini beruvchi texnologiya bo'lib, u ma'lumotlarni tahlil qilish, o'rganish, muloqot qilish va muammolarni hal etish kabi funksiyalarni bajaradi.

So'nggi yillarda sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan platformalar xorijiy tillarni, jumladan nemis tilini o'rganishda keng qo'llanilmoqda. ChatGPT, Duolingo, DeepL, Google Translate kabi dasturlar foydalanuvchilarga mustaqil ravishda til o'rganish, grammatik xatolarni aniqlash, tarjima qilish, talaffuzni yaxshilash va interaktiv mashg'ulotlar olib borish imkoniyatini yaratmoqda. Ushbu platformalarning asosiy afzalligi shundaki, ular o'quvchining bilim darajasini tahlil qilib, individual yondashuv asosida mos topshiriqlarni tavsiya etadi. Bu esa ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

An'anaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi asosiy bilim manbai hisoblangan bo'lsa, bugungi raqamli davrda sun'iy intellekt texnologiyalari ta'limning qo'shimcha va samarali vositasiga aylanmoqda. AI asosidagi platformalar yordamida o'quvchilar istalgan joyda va istalgan vaqtda til o'rganish imkoniga ega bo'lmoqda. Bu ayniqsa masofaviy ta'lim tizimining rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, sun'iy intellekt orqali foydalanuvchi xatolari tezkor aniqlanadi va avtomatik tarzda tavsiyalar beriladi. Natijada o'quvchi o'z ustida mustaqil ishlash ko'nikmasini shakllantiradi.

Biroq sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish bilan bog'liq ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, internetga bog'liqlik, noto'g'ri tarjimalar, jonli

muloqotning yetishmasligi hamda akademik halollik masalalari shular jumlasidandir. Shu sababli AI platformalaridan foydalanishda ularning imkoniyatlari va cheklovlarini to'g'ri baholash muhim hisoblanadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining xorijiy tillarni o'qitishdagi ahamiyati

Hozirgi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, xorijiy tillarni o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanilishi ta'lim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Sun'iy intellekt foydalanuvchi faoliyatini tahlil qilish, uning bilim darajasini aniqlash va individual ta'lim dasturlarini ishlab chiqish imkoniyatiga ega. Shu sababli AI texnologiyalari nemis tilini o'rganishda samarali vosita sifatida keng qo'llanilmoqda.

An'anaviy dars jarayonida barcha o'quvchilarga bir xil metod asosida ta'lim beriladi. Biroq har bir o'quvchining til o'zlashtirish qobiliyati turlicha bo'ladi. Sun'iy intellekt asosidagi platformalar esa foydalanuvchining bilim darajasi, xatolari va o'rganish tezligini tahlil qilib, unga mos individual topshiriqlarni tavsiya etadi. Bu esa ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

AI texnologiyalari yordamida nemis tilining asosiy ko'nikmalari — tinglab tushunish, gapirish, yozish va o'qish kompetensiyalari kompleks ravishda rivojlantiriladi. Masalan, ovozli tahlil dasturlari foydalanuvchining talaffuzini tekshiradi va xatolarni ko'rsatadi. Matn tahlili tizimlari esa grammatik va uslubiy xatolarni aniqlab, to'g'ri variantlarni tavsiya qiladi.

ChatGPT platformasining nemis tilini o'rganishdagi o'rni

Bugungi kunda ChatGPT kabi chatbot texnologiyalari xorijiy tillarni o'rganishda keng qo'llanilmoqda. ChatGPT sun'iy intellekt asosida ishlovchi muloqot tizimi bo'lib, foydalanuvchi bilan real vaqt rejimida suhbat olib boradi.

Ushbu platforma nemis tilini o'rganayotgan talabalar uchun samarali yordamchi vosita hisoblanadi.

ChatGPT yordamida foydalanuvchilar:

- nemis tilida dialoglar tuzishi;
- grammatik mashqlar bajarishi;
- matnlarni tarjima qilishi;
- yangi so'z va iboralarni o'rganishi;
- esse va insholar yozishi mumkin.

Masalan, talaba nemis tilida biror matn yozsa, ChatGPT undagi grammatik xatolarni aniqlab beradi va to'g'ri variantni tavsiya qiladi. Bu esa yozma nutqni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, foydalanuvchilar AI bilan muntazam muloqot qilish orqali nemis tilidagi kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantiradilar.

ChatGPT platformasining yana bir muhim jihati — uning 24 soat davomida foydalanish imkoniyatiga egaligidir. O'quvchi istalgan vaqtda platformadan foydalanib, mustaqil shug'ullanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa masofaviy ta'lim jarayonida ayniqsa muhimdir.

Duolingo va boshqa AI platformalarining imkoniyatlari

Duolingo bugungi kunda eng mashhur til o'rganish platformalaridan biri hisoblanadi. Ushbu dastur sun'iy intellekt yordamida foydalanuvchining bilim darajasini aniqlaydi va unga mos mashqlarni taqdim etadi. Platformada darslar o'yin shaklida tashkil etilganligi sababli foydalanuvchilarning qiziqishi ortadi.

Duolingo platformasining asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- interaktiv darslar;

- audio va video mashqlar;
- talaffuzni tekshirish;
- kundalik testlar;
- motivatsion reyting tizimi.

Bundan tashqari, Memrise, Babbel va Busuu kabi platformalar ham nemis tilini o'rganishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu dasturlar AI texnologiyalari orqali foydalanuvchilarning o'quv faoliyatini monitoring qiladi va o'rganish jarayonini individuallashtiradi.

Masalan, Memrise platformasi yangi so'zlarni eslab qolishda vizual va audio materiallardan foydalanadi. Babbel esa grammatik mavzularni bosqichma-bosqich tushuntirish orqali foydalanuvchilarning bilimini mustahkamlaydi.

Tarjima platformalarining ta'limdagi o'rni

Sun'iy intellekt asosida ishlovchi tarjima tizimlari ham nemis tilini o'rganishda muhim vositalardan biri hisoblanadi. Google Translate va DeepL kabi platformalar foydalanuvchilarga matnlarni tez va qulay tarjima qilish imkonini beradi.

DeepL platformasi ayniqsa tarjimaning tabiiyligi va aniqligi bilan ajralib turadi. Ushbu tizim matn mazmunini tahlil qilib, kontekstga mos tarjima yaratadi. Bu esa foydalanuvchilarning akademik va ilmiy matnlarni tushunishida katta yordam beradi.

Tarjima platformalarining afzalliklari:

- lug'at boyligini oshirish;
- yangi iboralarni o'rganish;
- murakkab matnlarni tushunish;

- yozma nutqni rivojlantirish.

Biroq tarjima tizimlariga haddan tashqari bog‘lanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini pasaytirishi mumkin. Shu sababli

Sun’iy intellekt texnologiyalarining istiqbollari

Kelajakda sun’iy intellekt texnologiyalarining ta’lim tizimidagi o‘rni yanada ortishi kutilmoqda. Ayniqsa, virtual reallik (VR), augmented reality (AR) va ovoqli AI yordamchilari xorijiy tillarni o‘rganishda yangi imkoniyatlarni yaratadi.

Masalan, virtual muhit orqali foydalanuvchi nemis tilida sun’iy kommunikativ vaziyatlarda ishtirok etishi mumkin. Bu esa real hayotdagi muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, kelajakda AI platformalari foydalanuvchilarning emotsional holatini ham tahlil qilib, individual pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqishi mumkin. Bu esa ta’lim sifatini yanada oshiradi.

Demak, sun’iy intellekt asosidagi platformalar nemis tilini o‘rganishda zamonaviy va istiqbolli vosita hisoblanadi. Ularning ta’lim jarayonidagi ahamiyati yildan-yilga ortib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Russell S., Norvig P. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. — 4th edition. Pearson Education, 2021.
2. Rich E., Knight K. *Artificial Intelligence*. — New York: McGraw-Hill, 2020.
3. Ahmadjonov N. *Raqamli pedagogika asoslari*. — Toshkent: O‘qituvchi, 2022.
4. Karimov U. *Xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion texnologiyalar*. — Toshkent, 2021.

5. Jalolov J. *Chet til o'qitish metodikasi*. — Toshkent: O'qituvchi, 2012.
6. Hoshimov O'., Yoqubov I. *Ingliz tili o'qitish metodikasi*. — Toshkent, 2013.
7. Crystal D. *Language and the Internet*. — Cambridge University Press, 2018.
8. Warschauer M. *Technology and Language Learning*. — New York: Routledge, 2019.
9. Chapelle C. *Computer Applications in Second Language Acquisition*. — Cambridge University Press, 2017.
10. Duolingo platformasi rasmiy materiallari.